

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

mei juni 2018

Beste rozenvriend,

De topperiode voor rozen is nu volop bezig. Dit jaar bloeien de rozen heel rijk, dank zij het uitzonderlijk warme weer. We kunnen nu echt genieten van ons voorbereidend werk. In deze nieuwsbrief kan je lezen hoe nieuwe rozen kunnen geplant worden in een deel van de tuin waar al tientallen jaren rozen stonden. Gewoon veel goede plantaarde toevoegen. Staf schrijft ons wat over kevers. En verder is er nieuws over de rozenkeuring in Barcelona, de doop van een roos in Bokrijk en een vervolg van onze oculatieles van vorig jaar. Ik wens je veel leesplezier.

Jos

Hoe de bodemmoeheid van rozen overwonnen wordt?

In het jaar 1929 werd in Frankfurt/Main-Bockenheim de Frauenfriedenskirche voltooid. Tegelijkertijd ontstond de 'Ehrenhof' met ongeveer 1000 rozen op een plantoppervlakte van 576 m² (32 m lang en 18 m breed). Op 19 februari 2015 werd aan Rudolf Blasnik gevraagd om de herinrichting van de 'Ehrenhof' aan te nemen. Hij stelde zijn ideeën voor de herinrichting van de rozentuin voor aan de vertegenwoordigers van de kerkgemeenschap en aan de voorzitter van de kerkelijke administratieve raad. Omdat er gedurende 87 jaren ononderbroken rozen op het gebied groeiden, moest men bij een heraanplanting rekening houden met rozenmoeheid van de bodem en adequate reinigingen aanbrengen. Het noodzakelijke bodemwerk en de bodemverbetering, de keuze van de rozensoorten, de bemestings- en verzorgingsmiddelen en het daarvoor benodigde budget vormden de basis van de planning.

Grondstalen toonden aan dat men daar vooral te maken had met erg vaste grond met een hoog kleigehalte. De grond was erg klonterig en er leefden geen regenwormen in. Bevragingen gaven aan dat men het hele jaar door kalkstikstof aangewend had om het onkruid te bestrijden. Dit was voor het bodemleven en voor de rozen funest. Een bodemanalyse wees een teveel aan stikstof aan. Een pH-waarde van 6,5 zou optimaal zijn.

Het kwam er nu op aan de grond zo te verbeteren dat de nieuw aan te planten rozen ook zouden gedijen. De bemesting met stikstof moest afgebouwd worden om zo het bodemleven opnieuw te activeren. De vervanging van de grond op een oppervlakte van 20 m² met een diepte van 0,60 m zou overeenkomen met een inhoud van 120 m³. Deze hoeveelheid zou dan door goede grond moeten vervangen worden.

Het credo van de tuinaanlegger is echter: **'Grond met bodemmoeheid moet men niet wegdoen maar wel terug activeren en gezond maken'**.

Om de bodemmoeheid weg te werken werden allereerst 300 zakken van 60 liter gazongrond op de plantoppervlakte verdeeld en met een freesmachine ca 20 cm diep in de bodem ingewerkt. Gazongrond is zeer los en bevat rijkelijk veel zand. Door het frezen worden de kleiklumpen verdeeld en met de graszodenaarde vermengd. Tegelijkertijd kan er lucht in de bodem. Door deze handeling wordt de bodemstructuur werkelijk verbeterd. De aarde wordt voor het grootste deel kruimelig en los. De kruimelige bodemdeeltjes zorgen voor de nodige poriën waarin water-, voedingsstof- en luchtuitwisseling zullen plaatsvinden.

Die bodem liet men enkele dagen rusten. Daarna begon men met de aanplant van 565 rozen op naakte wortel. Hiervoor werden 200 zakken zaai- en stekgrond gebruikt, gemengd met 150 kg OSCORNA bodemactivator. Er werd een bodembedekking van 60 zakken pijnboomschors voorzien. Voor het onderhoud van de nieuwe planten werd VITANAL (Sauer Kombi) en neemextract (gewonnen uit de zaden van de Neembeem (azadirachta indica) aangewend. Voor de verdere bodemverbetering werd lavameel voorzien.

Zaai- en stekgrond is op basis van zijn structuur en samenstelling speciaal geschikt voor de rozeraanplant. Een bodemactivator bevordert het bodemleven en is één van de belangrijkste factoren voor de bestrijding van bodemmoeheid. Lavameel beslaat een grote oppervlakte, beschikt over alle vereiste sporenelementen en draagt wezenlijk bij aan de bodemgezondheid. Een dergelijk behandelde bodem creëert het noodzakelijke milieu voor de vestiging van micro-organismen (de kleinste levende wezens), maar vooral voor de vestiging van regenwormen.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

mei juni 2018

Het organisch materiaal wordt afgebroken en in humus omgezet. Uit humus, klei en kalk ontstaan de zogenaamde kalk-humus-complexen, de stabiele dragers voor een actieve, gezonde bodem. Zij vergaren water, zuurstof en voedingsstoffen. De vezelige wortels van de roos bevoorraden zich hier met alles wat de roos nodig heeft om te groeien. Minerale meststof is altijd een noodoplossing en een zogenaamd verplicht voedingsmiddel voor planten.

Leren van de natuur betekent succesvol zijn.

Na vier weken plannings- en voorbereidingstijd kon men op 17 maart 2015 met een helpersteam van de Kerkgemeenschap beginnen met het aanplanten van de rozen volgens het opgesteld plantplan. De rozen op naakte wortel waren goed nat gemaakt en de scheuten en de hoofdwortels waren reeds grotendeels ingekort op de rozenkwekerijen zodat nu nog slechts een kleine plantvoorbereiding moest gebeuren. Het helpersteam werd grondig geïnformeerd en de rozen werden dus vakkundig geplant. Voor elke rozenplant werd er tussen de 150 à 200 g bodemactivator en ongeveer 20 liter zaai- en stekgrond toegevoegd. Het werk gebeurde in 3 fases van 17 maart tot 19 maart 2015. Bij de beëindiging van elke fase werden de rozen grondig bevloeid, aangehoogd en met zaai- en stekgrond bedekt om ze voor uitdroging en koude te beschermen. Er waren 5 rozenkwekerijen betrokken bij de levering van de rozenplanten. Dit waren: Rosenpark Dräger, W. Kordes' Söhne, Rosenschule Noack, Rosenschule Schultheis en Rosenschule Tantau. Alle rozenkwekerijen leverden zeer goede kwaliteit. De rozenperken werden aangelegd volgens leverancier en kleur en in combinatie met stammen van 90 cm en treurstammen van 180 cm. Voor de moderne rozen koos men vooral voor ADR-rozen. Bij de historische rozen ging de voorkeur naar bladgezonde, geurende en herbloeiende rozen, zoals remontantrozen. Bij de moderne rozen koos men vooral voor o.a.: 'Charisma', 'Hermann-Hesse-rose', 'Maria-Theresia', 'Giardina', 'Jasmina', 'Lions-Rose', 'Novalis', 'Perennial Blue', 'Ghislaine de Féligonde' en 'Guilande d'Amour'. Van de historische rozen werden de volgende geplant: 'Rose de Resht', 'Jacques Cartier', 'Sidonie', 'Salet' en 'Tom Wood'. De straling van de zon is verschillend voor de afzonderlijke rozenperken. Groei en resistentie tegen bladziekten kunnen daardoor beïnvloed worden.

Om de rozen optimaal te verzorgen werd een bewateringssysteem geïnstalleerd. Tijdens erg warme dagen en gedurende droge periodes wordt de bodem bewaterd. Sinds begin mei 2015 hebben alle rozen zich goed ontwikkeld. Toen werd een besproeiing uitgevoerd met VITANAL Sauer Combi ter versterking van het immuunsysteem en voor de afweer van bladziekten. Tegen de schadelijke insecten en voor verdere versterking van de planten werd met Neemolie gesproeid. VITANAL Sauer Combi en Neemolie vullen elkaar qua werking zeer goed aan en kunnen tegelijkertijd gesproeid worden. Midden mei werd per m² ca 300-400 g lavameel op de rozenperken gestrooid. Dit werd met een rozenhark licht in de bodem ingewerkt. De mulchlaag geeft een verzorgd uitzicht aan de perken, behoudt de grondvochtigheid en vlakt de temperatuurverschillen uit. De mulchlaag onderdrukt ook het onkruid. Na maanden wordt het humus.

Half juni 2015 groeiden de rozen reeds stevig en waren ze in volle bloei. Ook de oude klimrozen die nog aan de zuilengangen waren blijven staan, profiteerden van de bodemverbetering en van de zorg en bedankten met gezond loof en heerlijke bloemen. De doorgevoerde bodemverbetering, de toegepaste tuinarchitectuur en de verzorging van de rozen hebben hun deugdelijkheid bewezen. De rozentuin heeft zich opnieuw tot een voorbeeldig Ehrenhof ontwikkeld. Niet alleen rozenvrienden en leden van de gemeenschap zijn verrukt van de rozentuin maar ook bezoekers betuigden lof en gaven blijk van erkenning. Zelfs in het jaar 2017 toonde de rozentuin zich, ondanks de weercapriolen, van zijn beste kant. Een instorting wegens rozenmoeheid valt niet te verwachten. De actieve rozenvrienden van de gemeenschap van de Frauenfriedenskirche zorgen nu voor de rozen en voor het behoud van de bodemgezondheid. Deze werkzaamheid wordt door het kerkbestuur erg gewaardeerd en gehonoreerd. Men zorgt tijdens het werk voor spijs en drank en de tuinmannen worden uitgenodigd voor de rozenfeesten en personeelsfeesten. Men is ervan overtuigd dat de rozen in de Ehrenhof van de Frauenfriedenskirch nog vele eeuwen zullen bloeien en dat zij veel mensen zullen blij maken.

Berna, vertaald uit Rozenbogen 1,2018

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

mei juni 2018

Over kevers en torren.

Enorm veel kevers, zo 'n kleine 4000 soorten leven van planten. Sommigen kunnen vliegen en dragen hun vleugels onder de dekschilden. Anderen behoren tot de loopkevers. Vaak zijn er fraai gekleurde exemplaren bij met metaalglanzende dekschilden, gestreepte dekschilden, ook zilvergroene kevertjes enz.

Praktisch alle kevers hebben bijtende monddelen. Binnen de rozenteelt is het aantal echt schadelijke kevers beperkt. Hun larven daarentegen kunnen grote schade aanrichten. Ze knagen aan de wortels, zowel in volle grond als in potcultuur, met het afsterven van de plant als gevolg. We beschrijven hieronder de meest schadelijke soorten.

De **bladhaantjes**: overwegend mooie dikke kevertjes met vaak mooi gekleurde schilden: blauwzwart voor de elzenhaantjes, rood voor het leliehaantje, bruingrijs tot grijszwart voor het wilgenhaantje. Overdag bestaat hun maaltijd en die van hun larven uit malse blaadjes. Ze zijn weinig tot matig schadelijk in de rozenteelt.

De **bladsnuitkevers** (rozenkever) zijn matgroen gekleurd en 4 tot 10 mm lang en komen tevoorschijn in de lente of vroeg in de zomer. Ze berokkenen veel schade aan de bladeren, knoppen en twijgen en zijn vooral overdag actief. De vermeerdering geschiedt door eitjes in de grond te leggen. De larven, die na ontluiking ontstaan, doen zich tegoed aan de wortels. Deze larven zijn roomwit en hebben een bruine kop. Enkele soorten zijn: de groene bladsnuitkever die 8 mm groot wordt. De gestreepte bladsnuitkever wordt 6 mm groot, is opvallend gegroefd en komt in verschillende kleuren voor van blauwgroen tot grijs en bruin. De grote bladsnuitkever is ongeveer 9 mm groot en groenbruin, soms koperachtig van kleur. De zijdeglansbladsnuitkever is 6 mm groot, zijdegroen glanzend. Deze kever komt waarschijnlijk het meest voor en is ook de meest schadelijke soort. Om hun aanwezigheid te constateren is een controle op de grote bladnetel in het voorjaar nuttig.

De **gegroeftde lapsnuitkever** of taxuskever is grijszwart en heeft voelsprietten. Ze kunnen niet vliegen. De dekschilden vertonen lichtgele vlekjes en groeven in de lengterichting. De larven zijn melkweit met een roodbruine kop, hebben een gekromde C-vorm en ontluiken in mei. Ze voeden zich met wortels, hetgeen aanzienlijke schade aanricht, bijzonder in potten. De kevers bijten hoekige gaten in de bladranden en zijn vooral 's nachts actief. Het schadebeeld is hoog en alertheid hiervoor is dus geboden. Chemische bestrijding is bijzonder nefast voor het dierlijke leven, vooral voor regenwormen en vogels die hun voedsel dicht tegen de grond zoeken. Denk ook aan de mogelijke gevaren voor de tuinier engezinsleden. Voor de voortplanting worden de eieren, van 300 tot 1000 stuks, van begin juni tot begin september gelegd. De eitjes van een taxuskever zijn moeilijk te zien. Verwar ze niet met deze van slakken. De eerste larven verschijnen vanaf eind juni. Ze beginnen onmiddellijk te vreten en doen dit ook in de winter als het niet vriest. De eerste kevers verschijnen vanaf mei. Er is een generatie per jaar. Alle gegroeftde lapsnuitkevers zorgen voor nakomelingen. Regelmatige controle is een noodzaak, zeker bij potculturen.

Het **rozenkevertje** lijkt op een kleine meikever. Ze zijn kastanjebruin. De engerlingen hebben zes borstpoten, zijn beigewit met een sterk gekromde vorm en een zakvormig achterlijf. Ze vreten aan de wortels van het gazon. De aanwezigheid van vogels zoals spreeuwen en kauwen duiden op de aanwezigheid van larven in het gazon. Volwassen kevertjes knagen aan bladeren en knoppen.

Wantsen hebben dikwijls 2 paar vleugels en stekende monddelen waarmee ze plantensappen opzuigen. Ze steken en zuigen aan diverse plantendelen, waardoor misvorming optreedt zoals kleine bruine vlekjes

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

mei juni 2018

of gaatjes in het rafelige blad. Door de misvormde groeipunten stagneert de groei. Er zijn soorten die geen vleugels hebben.

Bestrijding

- Bij valavond bespuiten met veilig bestrijdingsmiddelen (zie fytoweb) (www.fytoweb.fgov.be of ook www.boerennatuur.be/sierteelt/default_appl.asp). Calypso is een mogelijkheid. Dit is een systemisch middel. De geraakte bladeren nemen het gif op, maar het product blijft in het geraakte blad zitten. Het zet zich niet verder in de nieuwe bladeren. Als de kevers of rupsen van de bespoten bladeren eten, sterven ze.
- Vallen zetten, bijvoorbeeld proppen papier plaatsen. De kevers kruipen hier in.
- Op plaatsen waar de taxuskever voorkomt kan men een dakpan of plankje leggen. De volgende morgen kan men daar dan de kevers vangen.
- De bestrijding van alleen maar de kever is onvoldoende. Parasitaire bestrijding van de taxuskever met nematoden. Deze werkt snel en werkt tegen larven en poppen. Ze moet gecombineerd worden met de bestrijding van zijn larven. LARVANEM moet vroeg in het najaar of laat in het voorjaar toegepast worden bij vochtige omstandigheden en wanneer de bodemtemperatuur minstens 14° C is. ENTONEM werkt al als de bodemtemperatuur minstens 8° C is, maar is enkel actief op de larven. Beide producten werken best op een onbedekte vochtige grond.
- De werking van het product RUNNER berust op het ingrijpen op de vervelling van rupsen. Na geraakt te zijn beginnen de rupsen aan de vervelling en stoppen ze met vreten. Ze gaan dood. Naast deze bestrijding van rupsen heeft RUNNER ook een eidodende werking. Eitjes van motten en vlinders die op behandelde bladeren worden gelegd komen niet of nagenoeg niet uit en kunnen zich niet tot rups ontwikkelen. RUNNER werkt specifiek op rupsen en is daardoor veilig voor bijen, hommels en alle natuurlijke vijanden. Het is een professioneel middel.

Bemerking: het gebruik van kalkcyanamide (cyaannitrat) voor bemesting geeft extra bescherming.

Staf

Rozenkeuring in Barcelona.

Op 11 mei werden rozen gekeurd in Barcelona in de rozentuin van het Parc Cervantes. In de internationale jury waren heel wat vertegenwoordigers van de lage landen: Frans Thomas, Luc Van

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

mei juni 2018

Esser, Marga Verwer, Martin Vissers, Ad Workel en Jos Rogiers. Begin mei is de ideale periode om rozen te beoordelen in Barcelona. De dag van de keuring was het heel vroeg al erg warm. De organisatoren gaven ons zonnecrème. Die bescherming tegen de zonnestraling was echt nodig. EVEaribla van Jérôme Rateau verkreeg de speciale prijs van Barcelona en de onderscheiding voor de beste bodembedekkende roos. De beste theehybride was RT13522 van Rosen Tantau en de beste floribuda was MR-666-BR van de firma Meilland. De prijs voor de beste miniatuur ging naar een roosje van de Canadese veredelaar Mac Phail. CROdarev van de Firma Paul Croix was de beste klimroos. Bijzonder mooi stond een roos van Ann Velle, Y2350. Ze werd uitgeroepen tot beste landschapsroos en verkreeg ook de prijs van de tuinbouwschool van Barcelona l'Institut "Rubió i Tuduri". Onze hartelijke gelukwensen voor Ann voor deze bijzonder mooie en rijkbloeiende roos (zie foto's).

Bokrijk 1 mei

Wij waren aanwezig op de Radio 2 Plantenbeurs in Bokrijk en mochten er veel rozenvrienden ontmoeten. Dank aan allen die even kwamen praten. Het is nodig dat Rozenvrienden aanwezig is op de grote tuinbeurzen. Zo vergroten we onze naambekendheid en kunnen we meer leden werven.

Op de middag werd een humanitaire roos gedoopt. Een roos die je hele tuin doet geuren. 'Lions Charity' is een roos van Martin Vissers. Het is een grootbloemige roos met meerdere bloemen op een stengel, zoals je kan zien op de foto links. Ze heeft zalmroze bloemen met een ouderwetse bloemvorm. De plant wordt ongeveer 1 m hoog en breed. Ze wordt enkel verkocht op beurzen door Lions Club Antwerpen Minerva voor het goede doel. Ze steunen hiermee het respijthuis Limmerik, waar ouders met een zwaar gehandicapt kind terecht kunnen voor een adempauze. Hiermee draagt deze Lions Club bij tot de moeilijke zorgtaak van de Limmerik. De verkoop was tot vandaag een groot succes.

Opvolging van de oculaties van 2017

Op 8 juli 2017 hadden we met Rozenvrienden een cursus oculeren ingericht.

Hoe het met mijn vier geoculeerde 'Mme Isaac Pereires' inmiddels gesteld is, ziet u in bijgaande foto's :

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

mei juni 2018

Op foto links onderaan ziet u de twee verst gevorderde oculaties : de plantjes hebben al 3 vertakkingen (links) en zelfs reeds vier vertakkingen (rechts). Ook heeft het plantje rechts reeds 2 bloemknoppen en het plantje links zelfs al drie! Het plantje rechts is tijdens mijn afwezigheid reeds aangevallen door rupsen (zie takje 3 vanaf links). Beide plantjes zijn ook aangetast door zwarte stip, een gekend minpunt bij 'Mme Isaac Pereire', maar dit vergeef ik deze fantastische roos heel graag.

Op foto rechts ziet u dat de plant nog geen 3 vertakkingen heeft. Daarom heb ik het naar voren gerichte takje afgeknipt om het verder te laten vertakken. Ook mijn vierde plantje heeft nog geen drie vertakkingen; daarom heb ik ook een takje teruggeknipt om het verder te laten vertakken.

Roger

Poëzie.

Een roos

Wie verlangt mag hopen
wie hoopt wacht evengoed de dood
wie denkt markeert iets aan zijn ogen
die ene roos die in december bloeit
alsof het altijd zomer blijft

dat is genoeg

Paul Roelofsen

Verantwoordelijke uitgever: Jos Rogiers

Werkten mee aan deze nieuwsbrief: Berna, Gust, Staf, Roger en Jos.